LIMITACIÓ DE DRETS DURANT LA PANDÈMIA

Drets humans i pandèmia: el rol dels països europeus davant la lluita contra la COVID-19

Martin Scheinin, Helga Molbæk-Steensig



Alessio Mamo i Marta Bellingreri, confinats durant la pandèmia de la COVID-19 a Catània, Itàlia, el 27 de març de 2020. Com que la Marta és positiva per COVID-19, els dos membres de la parella porten mascareta en els moments en què comparteixen espais comuns a l'apartament on viuen. Fotografia: Alessio Mamo

A principis de l'any 2020, la pandèmia de la COVID-19 va atacar Europa, una regió rica amb sistemes de salut públics relativament bons i també amb sistemes d'àmbit privat. A més, Europa és una regió molt compromesa amb els drets humans i dona una gran importància a la llibertat de circulació —també entre territoris delimitats per fronteres nacionals—, ja que es tracta d'un aspecte de la llibertat molt important des del punt de vista cultural que, jurídicament, està consolidat. A causa, en part, dels nombrosos interrogants relacionats amb un patogen totalment nou, les respostes dels estats, a Europa i altres llocs, van ser ràpides i fins i tot dràstiques. Un nombre sense precedents de països van declarar l'estat d'emergència i van derogar oficialment algunes de les seves obligacions internacionals en matèria de drets humans.

Més de tres anys després de l'inici de la pandèmia, val la pena exposar els fets clau, tal com els recull Our World in Data [1], un portal àmpliament utilitzat. A Europa, el nombre acumulat de morts confirmades per COVID-19 va arribar als dos milions a finals del 2022.

Aquestes morts van tenir tres pics elevats: l'abril del 2020, del novembre del 2020 al març del 2021 i del novembre del 2021 al febrer del 2022. Durant aquests pics es van registrar sistemàticament més de 3.000 morts diàries. En els pics més baixos que hi va haver després no es van superar mai les 1.000 morts al dia. El març del 2022, gairebé 500 milions d'europeus havien rebut les tres vacunes del cicle inicial de vacunació.

El portal Our World in Data no ofereix un informe global per a Europa del seu índex de restrictivitat (*Stringency Index*) [2], que utilitza una escala del 0 a 100 basada en nou indicadors de resposta, entre els quals hi ha el tancament d'escoles, el tancament de llocs de treball i les prohibicions per viatjar. Si fem un cop d'ull al registre de cadascun dels països de la Unió Europea, veiem que, per a la fase inicial de l'abril del 2020, l'índex mostra generalment valors d'entre 70 i 90 per als països de la UE, mentre que Letònia i Suècia registren desviacions bastant menors de la norma —61 i 65, respectivament—. A finals del 2022, els països de la UE havien interromput pràcticament totes les mesures restrictives o protectores destinades a reduir el contagi, tret d'Àustria i Itàlia, que en van mantenir algunes i es van quedar en uns valors de 35 i 25, respectivament. Les dades suggereixen que l'amenaça per a la vida i la salut de les persones era real i que els països van respondre amb mesures que implicaven limitacions dels drets humans, si més no d'alguns.

En aquest article, el nostre propòsit no és fer una anàlisi jurídica pròpiament dita de les accions i omissions dels països europeus o de la UE pel que fa a l'acompliment dels drets humans durant el període 2020-2023. Ara bé, sí que volem posar en relleu que fer aquesta anàlisi seria una tasca summament complicada i que inclouria, inevitablement, opcions metodològiques que anirien més enllà —però que, tanmateix, haurien d'incorporar— una anàlisi jurídica tradicional de la legalitat, la necessitat i la proporcionalitat de qualsevol mesura restrictiva introduïda per evitar o disminuir la propagació d'un patogen. D'altra banda, determinar si s'ha vulnerat un dret humà sempre requereix una anàlisi individualitzada, ja que els factors d'intersecció poden fer que alguns individus concrets suportin una càrrega injustificada a causa de mesures generalistes. El nostre propòsit és més transversal: l'objectiu és ajudar els estats a preparar-se per a futures pandèmies amb respostes basades en l'acompliment dels drets humans. A continuació, presentarem el nostre treball anterior sobre com hauria de ser un enfocament multidisciplinari i basat en evidències. Creiem que aquest debat continua essent molt necessari a Europa, en part perquè l'augment del risc de noves pandèmies perilloses fa necessària una preparació més bona que la que hi va haver en la resposta europea a la COVID-19.

Però també volem deixar clar que, a efectes d'una avaluació integral dels drets humans, la COVID-19 no s'ha acabat. Malgrat que tant la valoració juridiconormativa com també els fets empírics mèdics s'han convertit en un camp de batalla, sostenim que el resultat de la primera ha de dependre dels segons. En benefici de la transparència, volem informar els lectors que considerem que les afirmacions següents expressen fets provats empíricament, si més no des de mitjans del 2023:

- El virus SARS-CoV-2 que causa la COVID-19 és un patogen aerovagant i la transmissió d'humà a humà es produeix principalment per aquesta via.

- El risc de contagi es pot reduir significativament mitjançant intervencions no mèdiques que són moderadament restrictives per a la llibertat individual: mascaretes facials d'última generació (FFP2/3 o equivalent) i ventilació i filtratge (filtres HEPA o equivalents) d'ambients interiors.

- La COVID-19 ha provocat un nombre de morts sense precedents a Europa, la qual cosa ha comportat un marcat excés de mortalitat i una disminució de l'esperança de vida.

- La COVID-19 també és una malaltia multiorgànica que té efectes a llarg termini en totes les cohorts d'edat; aquests efectes inclouen la mort prematura, el desenvolupament d'incapacitats i la disminució de la qualitat de vida.

- Les vacunes, inclosos els reforços, han reduït molt la incidència de morts i incapacitats per COVID-19, fins al punt que els retards en l'oferta dels reforços es correlacionen amb un augment del nombre de morts.

- Tant les vacunacions com les intervencions no mèdiques (mascaretes i higiene de l'aire interior) tenen l'efecte de reduir no només la probabilitat de contagi, sinó també la probabilitat de mort o de malaltia greu encara que hi hagi contagi, perquè fan disminuir la dosi viral.

La necessitat d'una avaluació integral dels drets humans

Quan la pandèmia va arribar, l'any 2020, els autors d'aquest article vam treballar junts per desenvolupar una metodologia (o metodologies) per avaluar fins a quin punt les respostes dels diferents països respectaven els drets humans. Immediatament, es va fer evident que ignorar l'amenaça i no fer res no seria una resposta conforme als drets humans. No actuar davant d'una pandèmia mortal voldria dir ignorar les obligacions positives dels estats envers els drets humans, si més no pel que fa al dret a la vida i al dret a la salut, i tindria efectes discriminatoris sobre molts segments de la població. Però l'ús dels poders d'emergència també podria provocar violacions de molts drets humans, inclosos, entre d'altres, la llibertat de moviment, la llibertat de reunió i el dret a la intimitat.

Gràcies a la recerca persistent d'una avaluació basada en l'evidència de l'acompliment dels drets humans [3], a un ampli coneixement metodològic i a la ràpida aparició del portal Our World in Data i altres formes de seguiment en temps real de la pandèmia i de les respostes que s'hi donaven, vam poder aprofundir en la tasca feixuga d'esbrinar quina seria la metodologia més adient per avaluar de manera global i exhaustiva si els països complien amb les seves obligacions en matèria de drets humans davant de la pandèmia de COVID-19.

El primer resultat d'aquesta tasca va ser el nostre capítol conjunt en un primer volum titulat *COVID-19 and Human Rights* [4], en què fèiem una comparació entre les respostes

populistes i les respostes basades en drets humans davant de la pandèmia, i afirmàvem que els governs que no van fer res per protegir les seves poblacions es trobaven entre els pitjors vulneradors de drets humans. L'avantatge de comparar exemples reals d'opcions polítiques populistes autoritàries (per exemple, les del Brasil, Hongria i els Estats Units) amb els enfocaments basats en els drets humans va ser que aquesta anàlisi va permetre mostrar que els règims populistes autoritaris no respectaven el dret internacional ni actuaven amb les millors pràctiques.

> No actuar davant d'una pandèmia mortal seria ignorar les obligacions dels estats envers el dret a la vida i el dret a la salut. L'ús de poders d'emergència, però, també pot provocar violacions de drets fonamentals com la llibertat de moviments, la llibertat de reunió i el dret a la intimitat

L'enfocament basat en els drets humans, en el qual es tenen en compte contínuament tots els drets humans en totes dues bandes de l'equació, pot servir com a guia i, alhora, deixar als estats un ampli marge per abordar i combatre una pandèmia mortal obtenint resultats més bons. El nostre capítol també incloïa una llista de verificació de vint punts per avaluar les estratègies nacionals dels països contra la COVID-19 [5].

Més tard, vam ampliar el nostre treball per incloure-hi una comparació metodològica i una avaluació de les eines disponibles, com ara portals de dades, dispositius de seguiment i guies disponibles amb l'objectiu d'avaluar l'acompliment dels drets humans als països durant la pandèmia [6] i fer una proposta per a un model generalitzable per determinar com utilitzar el marc dels drets humans a l'hora de fer front a una pandèmia en el futur, ja fos de la COVID-19 o de qualsevol altre tipus [7].

La nostra proposta de model d'avaluació dels drets humans

Fins a finals del 2021, vam continuar treballant en metodologies d'avaluació sobre l'acompliment dels drets humans. La culminació d'aquesta línia de treball va ser la presentació d'un model modular d'avaluació dels drets humans en l'acompliment dels països pel que fa a la lluita contra la COVID-19, publicat com a capítol en la nostra publicació conjunta [8]. El model ofereix un marc analític exhaustiu per codificar i quantificar, a partir de l'evidència, l'historial dels diferents països en relació amb els drets humans; a més, permet fer comparacions en el temps i entre països o regions. Les qualificacions numèriques resultants (del 50 al 100, ja que una puntuació per sota de 50 es qualifica de fracàs o de violació dels drets humans) poden servir com a marcador únic sobre el bon acompliment d'un país o d'una regió davant d'aquesta epidèmia en particular.

El model busca tenir en consideració tots els drets humans i el seu caràcter interdependent i indivisible, així com la coexistència d'obligacions negatives dels estats de no vulnerar els

drets humans i de les seves obligacions positives de protegir i respectar els drets fonamentals. El model reconeix i subratlla el fet que, en les decisions sobre mesures contra la COVID-19, els drets humans apareixen sovint a banda i banda de l'equació, normalment com un dilema entre protegir la salut i la vida de la població, i al mateix temps no interferir innecessàriament en l'exercici de la llibertat, com ara la llibertat de circulació o la llibertat de reunió. Davant d'aquests dilemes, les persones que prenen les decisions no s'han d'allunyar dels drets humans basant-se en la seva indeterminació presumpta o suposada. El que cal són més drets humans, més arguments sobre els drets humans, més avaluació dels drets humans i encara més legislació. Això és el que pretén demostrar el model proposat.

Quan el model va estar enllestit, ja havia passat un any d'ençà de l'inici de la pandèmia. Aleshores, l'aparició de les vacunes va obrir pas a l'optimisme, fins i tot en un grau que posteriorment va resultar excessiu. Però just abans, durant els darrers mesos del 2020, el món i, concretament, Europa i els Estats Units, van haver d'afrontar una nova fase exponencial i incontrolada de l'epidèmia, amb un nombre de morts que en molts països era molt superior al que s'havia considerat com a fase d'emergència en els primers mesos de l'any. Mentre que els nivells màxims de mortalitat anteriors podien semblar una catàstrofe natural per a moltes nacions no preparades, el que el món va presenciar a finals del 2020 va ser una catàstrofe provocada per l'home i, per tant, també un fracàs rotund dels drets humans. Els països europeus i altres països occidentals no és que fossin víctimes d'una "segona onada" incontrolada que va venir del no-res i els va colpejar de manera dura i inevitable, sinó que no havien pres les mesures adequades malgrat que sabien perfectament —o si més no haurien d'haver sabut— que el virus continuava actiu en les seves societats i poblacions. Potser les decisions es van fonamentar en raons errònies, en prioritats desencertades, o potser es van prendre escoltant comunitats epistèmiques equivocades o se'n van escoltar poques. Un compromís integral i holístic amb els drets humans no va ser el far de referència, ni tan sols per als estats membres de la Unió Europea, que generalment tenen consciència en l'àmbit dels drets humans, ja que les quatre llibertats de la UE es consideraven un compromís normatiu encara més sagrat que el dret a la vida.

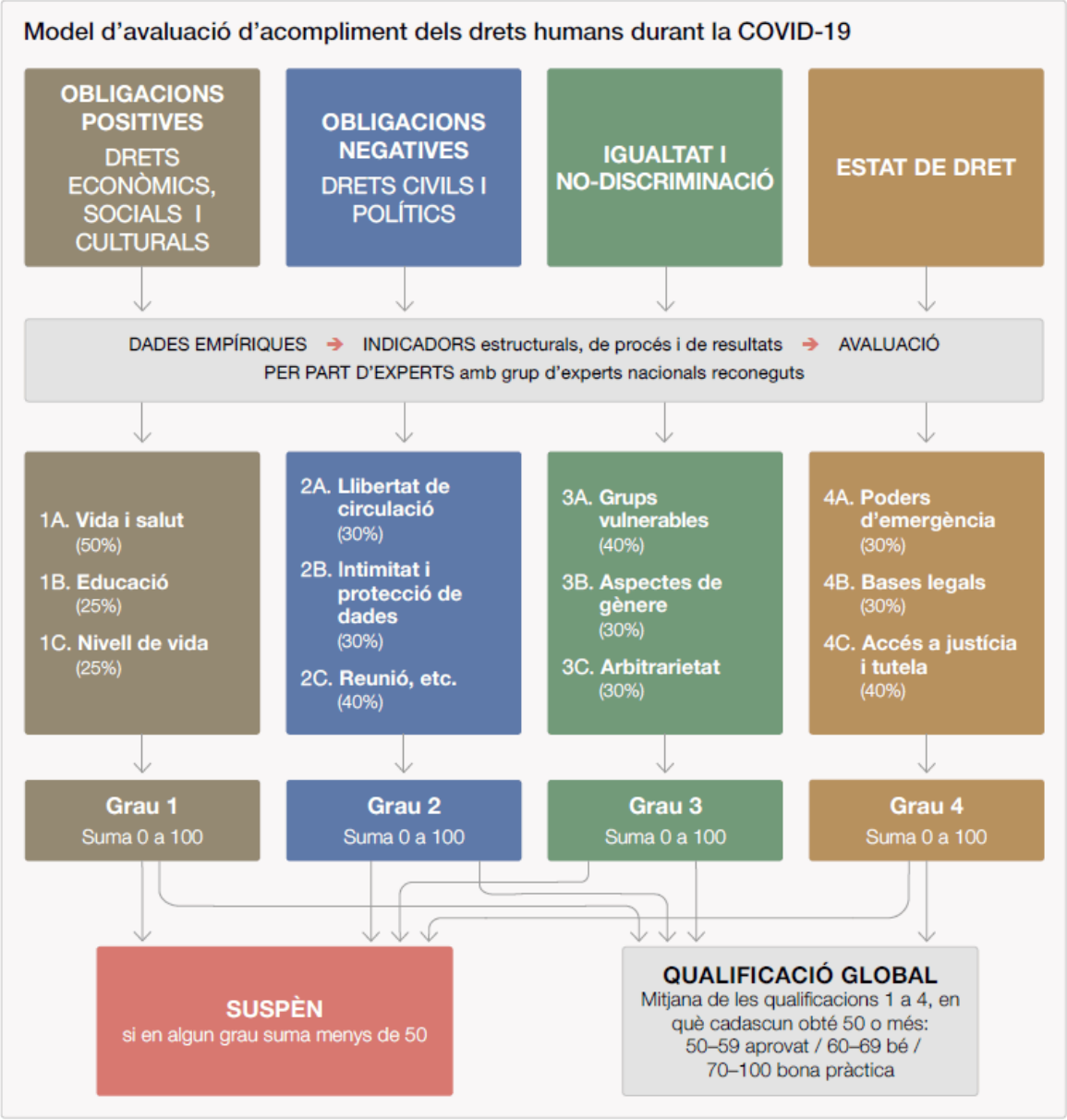
L'experiència de la segona meitat del 2020 va demostrar un greu fracàs quant als drets humans a molts llocs del món. Una avaluació adequada en matèria de drets humans de les estratègies que van provocar aquest fracàs havia d'estar preparada per arribar a aquesta conclusió. No cal dir que és cert que la demografia concreta de cada país va influir molt en el nombre probable de morts, de manera que les societats amb una gran proporció de gent gran, sobretot quan es tractava d'una població molt urbana i amb molt contacte intergeneracional, tenien més probabilitats de patir una afectació més gran que els països on la població era dispersa i jove, o on era poc freqüent el contacte intergeneracional més enllà de la família nuclear de pares menors de cinquanta anys i els seus fills menors d'edat. Però aquests fets se sabien, o s'haurien d'haver sabut, al començament de la pandèmia. Per tant, cada país, independentment de la seva demografia, tenia l'oportunitat i fins i tot l'obligació de desenvolupar, en relació amb els drets fonamentals, una estratègia contra la COVID-19 que s'ajustés a les seves pròpies característiques. Si les precondicions estructurals per a l'observança i les polítiques dels drets humans, així com els programes i el treball per promoure'ls i protegir-los activament, són importants per a l'avaluació dels

drets humans, també ho són els resultats.

> L'experiència de la segona meitat del 2020 va demostrar un greu fracàs en l'àmbit dels drets humans a molts llocs del món: davant la segona onada, els països europeus no havien pres les mesures adequades malgrat que el virus continuava actiu

El model d'avaluació d'acompliment dels drets humans que proposem es pot presentar en el format d'un gràfic únic. Consta de quatre àmbits, cadascun dels quals conté un grup de drets humans: en primer lloc, obligacions positives de drets humans en virtut del dret a la vida o dels drets econòmics, socials i culturals; en segon lloc, obligacions negatives en virtut dels drets civils i polítics, també en relació amb qualsevol restricció de les llibertats per prevenir el contagi; en tercer lloc, igualtat i no-discriminació i, en quart lloc, garanties per a l'estat de dret en la lluita contra una pandèmia, incloent-hi l'accés a recursos, la garantia d'una base legal per a les mesures adoptades i el control efectiu dels poders d'emergència. Cada àmbit contenia tres elements de pes igual o diferenciat, de manera que la nota agregada se situava entre 0 i 100 i la nota d'aprovat era 50.

Per exemple, els elements del primer àmbit es van ponderar de manera que el dret a la vida, avaluat pel nombre mitjà de morts per COVID-19 per milió d'habitants, tenia un pes més gran que altres elements. En el segon àmbit, l'avaluació es va basar en l'aplicació de la prova de la legislació sobre drets humans per a les limitacions permissibles de les llibertats civils, i se centrava en requisits com ara l'objectiu legítim, la necessitat i la proporcionalitat. El tercer àmbit se centrava en la igualtat i la no-discriminació, incloent-hi l'impacte de gènere de la COVID-19 i les seves contramesures, així com l'actuació d'un país respecte als drets humans de minories ètniques, persones amb discapacitat i altres grups vulnerables. Al quart àmbit, les mesures d'emergència justificades en virtut de la legislació sobre drets humans no afectaven negativament la qualificació d'un país, però els criteris d'aquesta justificació es van mantenir estrictament. Les explicacions detallades dels diferents elements de tots els àmbits (1-4) es poden consultar en línia [9].



En el model d'avaluació, una nota per sota de 50 en qualsevol dels quatre àmbits donava com a resultat que el país no respectava els drets humans, és a dir, els violava. Si un país obtenia una nota entre 50 i 100 en cada àmbit, la seva puntuació global d'acompliment era la mitjana de les quatre notes. Una mitjana de 70 o més es considerava que constituïa una bona pràctica en l'observança dels drets humans mentre es lluitava contra la COVID-19.

L'estudi pilot: què va mostrar i quines van ser les lliçons fonamentals

Durant els primers mesos del 2021, vam fer un estudi pilot integrat per avaluacions de disset experts nacionals, cadascun dels quals va aplicar el model d'avaluació respecte de l'acompliment d'un sol país durant la segona meitat del 2020. Els disset països sotmesos a l'estudi pilot eren cinc estats membres de la UE (Dinamarca, Finlàndia, França, Itàlia i

Portugal), tres estats europeus més (Macedònia del Nord, Ucraïna i el Regne Unit), set països asiàtics (Bangladesh, Hong Kong, Indonèsia, el Japó, les Filipines, Taiwan i Turquia) i dos països sud-americans (el Brasil i Xile). Dels disset països, onze no van aprovar en l'acompliment dels drets humans, en alguns casos perquè van obtenir una nota inferior a 50 en un dels àmbits, però en d'altres perquè van suspendre de manera sistemàtica en tots quatre àmbits.

Hi va haver sis països que van aprovar l'avaluació: Taiwan, Finlàndia i Portugal, que van representar les "bones pràctiques"; Dinamarca i Itàlia, que van obtenir un "bé", i Xile, amb un "aprovat". Més enllà d'aquests resultats, que estan subjectes a un seguit d'advertències que presentem a continuació, l'estudi pilot va demostrar que el model d'avaluació que proposàvem es pot implementar mitjançant una avaluació d'experts i permet obtenir resultats significatius per avaluar països o comparar-ne els resultats.

Un dels principals resultats va ser que tots els països que en les seves decisions van prioritzar, per exemple, els drets civils i polítics enfront dels drets econòmics i socials, van suspendre l'avaluació, perquè no van obtenir un aprovat per al grup de drets humans no prioritzats. En canvi, els sis països que van aprovar l'avaluació global van obtenir notes molt homogènies en les quatre categories de drets humans, la qual cosa demostra que l'acompliment dels drets humans durant la COVID-19 no era un joc de suma zero, per exemple, entre llibertat i igualtat. Els tres països amb resultats més bons —Taiwan, Finlàndia i Portugal— van rebre qualificacions de "bones pràctiques" en els quatre àmbits, la qual cosa demostra que per a un bon acompliment pel que fa a drets humans convé aplicar un enfocament holístic més que no pas prioritzar alguns drets a costa d'altres. També és important que els onze països que no van superar la prova en conjunt tampoc no van aprovar en l'àmbit 3, és a dir, els drets d'igualtat. Tot i que el dret a la vida, avaluat mitjançant l'indicador de la taxa de mortalitat per COVID-19 durant el segon semestre del 2020, va pesar molt en el model d'avaluació (50% dins de l'àmbit 1), va haver-hi països amb un gran nombre de morts que, altrament, van obtenir qualificacions altes: Portugal es va situar en tercer lloc malgrat l'augment de morts a finals del 2020, i Itàlia i Xile van quedar en cinquè i sisè lloc, respectivament, fins i tot amb un elevat nombre de morts. En canvi, tres dels països amb més bona qualificació, Taiwan (primer), Finlàndia (segon) i Dinamarca (quart), tenien taxes de mortalitat comparativament baixes a la seva regió.

> La recerca d'una metodologia basada en evidències per avaluar l'acompliment dels drets humans per països és important no només per fer una avaluació després dels fets, sinó també per estar més ben preparats de cara a altres emergències a gran escala

Malgrat aquests resultats prometedors, l'estudi pilot també va posar de manifest les limitacions de la metodologia d'avaluació aplicada. En primer lloc, l'any 2021 va demostrar fins a quin punt eren limitats al temps els resultats de les avaluacions. Tots els països van ser avaluats pel seu acompliment en el mateix període de temps, el segon semestre del

2020. Dit això, els desenvolupaments posteriors van mostrar com de ràpids i radicals poden ser els canvis en les estratègies dels països. Molts factors, inclosa la "fatiga pandèmica" de la població, els polítics i els mitjans de comunicació, i potser encara més important l'administració de les vacunes, van fer que molts països abaixessin la guàrdia i abandonessin prematurament la idea d'un enfocament holístic dels drets humans, de manera que van passar a prioritzar l'eliminació de totes les restriccions a la llibertat de circulació i altres llibertats civils, fins i tot al davant de la salut i la vida de segments vulnerables de la població. Finlàndia n'és un bon exemple: el 2020 només hi va haver 644 morts confirmades per COVID-19; el 2021 n'hi va haver més del doble, 1.303, i el 2022 el nombre de morts es va enfilar fins a 6.831, una xifra impactant [10]. El país va passar de ser un exemple de "bones pràctiques" el 2020 a suspendre prematurament totes les precaucions i mostrar una gran reticència a l'hora d'oferir dosis de reforç després de les tres vacunes inicials.

Una segona advertència sobre els resultats de l'estudi pilot té a veure amb el fet de recórrer a un únic expert de cada país per a l'aplicació del model d'avaluació. Tots eren experts i tots van rebre les mateixes indicacions per assignar les puntuacions a cadascun dels elements dels quatre àmbits. Però es podria aconseguir més coherència si es fes servir un mètode basat en una reunió de consens amb un equip format per diversos experts d'un mateix país.

Amb tot, cap de les dues advertències fa pensar que no valgui la pena la recerca d'una metodologia holística i basada en evidències per avaluar l'acompliment dels drets humans de tothom per part dels països. No només per avaluar l'acompliment després dels fets, sinó també per estar més ben preparats per a la pròxima pandèmia o per a una altra emergència a gran escala. L'era de la informació digital ha tingut moltes conseqüències negatives per a la presa racional de decisions, entre les quals hi ha el creixement de les informacions errònies i de la desinformació, que erosionen la confiança de la població, la recerca d'un discurs racional i fins i tot el reconeixement de l'existència de veritats objectives.

Malgrat tot, cal dir que l'era de la informació digital també comporta que hi hagi un accés sense precedents, en temps real, a proves empíriques qualitatives i quantitatives sobre fenòmens altament complexos. També fa possible que es produeixin intercanvis i deliberacions comunes entre comunitats epistèmiques molt diferents, que abans existien en compartiments separats, però que ara poden interactuar i contribuir enormement a l'avaluació i a la presa de decisions basades en l'evidència.

REFERÈNCIES I NOTES

1 — Les dades es poden consultar al portal web Our World In Data.

2 — Més informació en línia.

3 — Nacions Unides (2012). *Human Rights Indicators. A Guide to Measurement and Implementation* (2012). Ginebra: Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans. Veure també Scheinin, M.; Sorell, T. (2015). *Surveillance: Ethical issues, legal limitations, and efficiency: Synthesis report merging the ethics and law analysis and discussing their outcomes*, FP7 projecte SURVEILLE.

4 — Kjærum, M.; Davis, M. A.; Lyons, A. (eds.) (2021). *COVID-19 and Human Rights*. Milton Park: Routledge.
5 — Scheinin, M.; Molbæk-Steensig, H. (2021). "Human rights-based versus populist responses to the pandemic". A Kjærum *et al*. (2021), capítol 2.
6 — Molbæk-Steensig, H. (2021). "Methodological considerations when tracking policy responses to COVID-19: A survey of guides and trackers". A: Scheinin i Molbæk-Steensig, 2021, capítol 2.
7 — Scheinin, M. (2021). "A proposed model for the human rights assessment of COVID-19 strategies". A Scheinin and Molbæk-Steensig 2021, capítol 3.
8 — Scheinin, M.; Molbæk-Steensig, H. (2021). *Pandemics and Human Rights: Three Perspectives on Human Rights Assessment of Strategies Against COVID-19*. Florència: EUI Law Department Working Paper 1/2021. Disponible en línia.
9 — Veure:
• Scheinin, M. (2021). "A proposed model for the human rights assessment of COVID-19 strategies". A Scheinin and Molbæk-Steensig 2021, capítol 3. Disponible en línia.

• Vegeu també Scheinin, M. (2022). "Assessing Human Rights Compliance During Covid-19". A Grogan, J, i Donald, A. (eds) (2022), *Routledge Handbook of Law and the COVID-19 Pandemic*. Milton Park: Routledge, capítol 9.
10 — Dades extretes del portal Our World in Data.



Martin Scheinin
Martin Scheinin és professor del programa *Global Professor* de The British Academy a l'Institut Bonavero de Drets Humans de la Universitat d'Oxford i professor a temps parcial a l'Institut Universitari Europeu de Florència. Ha estat membre del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides, relator especial de l'ONU sobre els drets humans i la lluita contra el terrorisme i membre del Comitè Científic de l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea. Actualment investiga sobre la capacitat que té la legislació internacional en matèria de drets humans de donar resposta als reptes del món digital.



Helga Molbæk-Steensig
Helga Molbæk-Steensig és investigadora doctorand a l'Institut Universitari Europeu de Florència, on fa recerca sobre les pressions polítiques que s'exerceixen sobre el Tribunal Europeu de Drets Humans. Alguns dels seus articles més llegits sobre aquest tema són "Subsidiarity does not win cases", publicat al *Leiden Journal of International Law*, i "Judicial independence and impartiality", publicat a l'*European Journal of Legal Studies*. La seva recerca també se centra en el paper dels drets humans en les respostes als canvis i reptes globals, com ara les pandèmies, el canvi climàtic i la intel·ligència artificial.